

Plads til alle

Natur- og Miljøpolitik

Byrådet
27. maj 2020

Skanderborg
Kommune

Plads til alle

Udgivet af

Skanderborg Kommune

Teknik og Miljø - Klima, Vand og Natur

Skanderborg Fælled 1

8660 Skanderborg

Udgivelsesår

2020

Titel

Plads til alle – Natur- og Miljøpolitik

Forsidefoto

Brun pletvinge på plettet gøgeurt i Lyngbakkerne ved Gl. Rye. Foto: © Kim Aaen

Brun pletvinge lever i lysåbne skove med hedevegetation i bunden, og i overgangen imellem egekrat og hede. Den trives i skovlysninger med rigelige mængder af blomstrende nektarplanter og bestande af lancetvejbred, kohvede eller ærenpris, som er larvens foretrukne værtsplanter. Brun pletvinge er truet, men i området omkring Gl. Rye har vi de bedste bestande af arten i Danmark.

Indhold

1.	Visionen – et fællesskab for alle	4
2.	Strategisporene	6
3.	Naturen må benyttes og skal beskyttes	8
4.	Søer og vandløb må benyttes og skal beskyttes	10
5.	Skove for mennesker, natur og aktivitet	12
6.	Friluftsliv for alle	14
7.	Kulstof-lagring i naturen	16
8.	Grundvand – alle har ret til rent drikkevand	17
9.	Miljø med plads til mennesker, natur og erhverv	19

1. Visionen – et fællesskab for alle

I Skanderborg Kommune tror vi på, at gode løsninger skabes i tæt samarbejde mellem kommune og borgere. Vi samarbejder med borgere, foreninger og virksomheder om at finde løsninger på miljøproblemer, beskytte naturen, udvikle friluftsliv og skabe liv i byerne.

Aktivitet og udfoldelse skal ske under størst mulig hensyntagen til grundvandet, vandmiljøet, plante- og dyrelivet - og det fællesskab, vi har med hinanden - for vi tror på, at vi kan kombinere benyttelse og beskyttelse.

Med det mener vi, at der er rum og plads til alle former for aktiviteter i både små og store fællesskaber. At der er rammer og udfoldelsesmuligheder, som understøtter både de vilde og støjende aktiviteter, og de rolige og stille aktiviteter. At vi også tager hensyn til biodiversiteten og giver plads til det vilde dyre- og planteliv i både byer, skove og det åbne land. Og vi har fokus på klimaforandringer og vil udlede mindre CO₂, og bruge naturen og skovene til at optage den CO₂ som allerede er i atmosfæren.

Skanderborg Kommunes borgere skal have de bedste muligheder for at udfolde sig og bruge de fantastiske omgivelser vi bor midt i. Derfor vil vi gøre det tydeligt, hvor mennesker bedst kan udfoldelse sig, og hvor naturen skal have ro og plads. Vi vil sikre borgerne adgang til det åbne land og skovene på et veludbygget stinet med gode faciliteter, og vi vil arrangere ture m.v., der skal fortælle om naturen og landskabet i kommunen.

Visionen skal først og fremmest udmøntes ved anvendelsen af kommunens egne arealer. Men kommunen vil også arbejde for politikken på alle arealer gennem vores fysiske planlægning, prioritering af ressourcer og administration af love m.v.

Markfirben hun, der soler sig ved Salten Langsø.

2. Strategisporene

Naturen

må benyttes og skal beskyttes

Søer og vandløb

må benyttes og skal beskyttes

Skove

for mennesker, natur og aktivitet

Friluftsliv

for alle

Kulstof-lagring

i naturen

Grundvand

alle har ret til rent drikkevand

Miljø

med plads til mennesker, natur og erhverv

3. Naturen må benyttes og skal beskyttes

Natur er et svært begreb. Vi har ikke et fælles billede af, hvad natur er. For nogle er natur det uberørte og det vilde. For andre er natur alt uden for byerne eller alt det grønne, og for andre er natur også alt det, vi mennesker gør, fordi vi er natur.

I Natur og Miljøpolitikken er naturen:

- den mere eller mindre "vilde" natur, dvs. beskyttet natur som enge, moser, overdrev, heder, vandløb og søer,
- naturen i skovene, dvs. udyrkede, meget ekstensivt dyrkede og i begrænset omfang traditionelt dyrkede skovområder - men ikke arealer med juletræer og klippegrønt,
- naturen i byen, f.eks. blomsterbede, parker og grønne arealer,
- naturen i landbrugslandet, dvs. småbiotoper som f.eks. læhegn, diger og fortidsminder - men ikke dyrkede marker,
- naturen langs veje og stier, f.eks. grøftkanter, vejskrænter, rasteplasser og helleanlæg.

I modsætning til ordet natur er ordet biodiversitet veldefineret, og vi kan måle den. Biodiversitet eller biologisk mangfoldighed er udtryk for variationen i det levende. Biodiversitet omfatter både variationen indenfor og mellem arterne, som mangfoldigheden af deres leveområder (økosystemer). Der er mere biodiversitet i en skov eller på et gammelt overdrev, sammenlignet med en græsplæne, der slåes tit, eller en dyrket majsmark. I Danmark lever der ifølge den seneste opgørelse ca. 35.000 kendte arter af dyr, svampe og planter.

Vi vil

- sikre og forbedre levesteder for de sjældne arter ved hensigtsmæssig drift og anvendelse af "Brandmandens lov", dvs. først sikre den bedste natur, herunder strengt beskyttede og rødlistede arter,
- arbejde for at skabe større og mere sammenhængende naturområder, gerne med helårsgræsning, omkring eksisterende værdifulde naturområder,
- arbejde for at skabe mere natur og biodiversitet i by- og erhvervsområder gennem ændret drift af relevante kommunale arealer, lokalplanlægning og samarbejde med forskellige interessenter (private grundejere og boligforeninger, erhvervsvirksomheder mv.),
- se klimaindsatsen som en mulighed for at skabe mere bynær natur og flere rekreative miljøer,
- arbejde for mere biodiversitet langs veje og stier, hvor det ikke går ud over trafiksikkerheden,
- vide hvordan naturen har det, og gennemfører derfor naturtilsyn og naturkvalitetsvurderinger på udvalgte områder hvert år.

Mariehøneedderkop

Brun pletvinge

Trehornet skarnbasse

Det har vi gjort

- sikret hensigtsmæssig drift ved at støtte med bl.a. kreaturhegn, materiel og rådgivning ved en række nye naturområder ved Tørring, Illerup, Odderholm, Rye Nørskov, Yding, Stjær, Alken og Anebjerg/Fruering. Dertil kommer de ca. 20 områder, hvor naturplejen er sket gennem en årrække,
- lavet flere store klimaprojekter (Låsby, Galten, Skovby, Skanderborg og Ry), hvor der er skabt synergi mellem vand, bynær natur, rekreativ anvendelse og klimasikring,
- indført mere blomstervenlig klipping af vejrabatter ved Alken og Ry,
- gennemført årlige naturtilsyn og naturkvalitetsvurderinger på ca. 1/10 af kommunens naturarealer, i alt ca. 140 naturområder og 130 vandhuller.

Rundbladet soldug

Rød glente
kommunal ansvarsart

Maj-gøgeurt

Det vil vi gøre de kommende år

- udvælge 1-2 projektområder, hvor vi vil arbejde med at skabe større og mere sammenhængende natur – helst med synergieffekter og på tværs af flere strategispor (se strategispor 4-8),
- øge biodiversiteten på min. 10 arealer ved forskellige metoder, bl.a. plejemetoden "Vild med vilje", hvor græsset slås sjældnere på større eller mindre dele af arealet til gavn for blomsterflore og dyrelivet,
- kortlægge artsrige vejkanter og vurdere om driften kan gøres mere naturfremmende,
- afprøve afbrænding som plejemetode på relevante naturarealer,
- øge formidlingen omkring projekter og naturområder, f.eks. med arrangementer og skilte om biodiversitetstiltag, opslag og videoer på sociale medier, direkte kontakt til relevante aktører og lodsejere omkring beskyttet natur m.v.

Guldblomme

*Græsning på naturens
præmisser er vigtig for
biodiversiteten*

Engblomme

4. Søer og vandløb må benyttes og skal beskyttes

Skanderborg Kommune skal være kendt for sine fantastiske søer og vandløb. Vi vil skabe både rekreative og naturmæssige gevinster omkring vores søer og vandløb.

Vi vil

- arbejde for bedre vandkvalitet i recipienterne ved forbedret rensning og forsinkelse af overfladevand via regnvandsbassiner (klimasikring),
- arbejde for, at der bliver færre overløbshændelser, så næringsbelastningen og miljøfremmede stoffer til recipienterne dermed mindskes,
- undersøge muligheder for at lave ”synergiprojekter” hvor f.eks. naturlig hydrologi, grundvandsbeskyttelse, sammenhængende natur, CO₂ tilbageholdelse, klimasikring, øget biodiversitet mv. kan komme i spil,
- bidrage til, at der laves plads til rekreative vandområder i udviklingen af nye lokalplanområder,
- fortsætte arbejdet med at forbedre de fysiske forhold i vandløbene og dermed øge biodiversiteten, bl.a. ved at fjerne fysiske spærringer, åbne rørlagte strækninger og udlægge gydegrus hvor det er relevant,
- fortsætte arbejdet med at udvikle metoder til mere ekstensiv/selektiv grødeskæring i vandløbene, hvor det er muligt, således at den naturlige variation i plantesamfund fremmes, da den er en vigtig parameter ift. øget diversitet i smådyrs- og fiskefaunen,
- bidrage til mere formidling og dermed øget forståelse for vandkredsløb, natur- og biodiversitet.

Mossø

Blåbåndet pragtvandnymfe

Bjergskov Bæk

Det har vi gjort

- har været og er stadig involveret i flere udviklingsprojekter omkring vandkvalitet, vandføring, information osv., bl.a. ved deltagelse i Coast to Coast Climate Challenge (C2C) partnerskabet, der arbejder med tværkommunal, fælles vision for Gudenåen, og projekt Sikker Søbad, der har undersøgt bakterieindhold i Skanderborg Sø,
- har været og er stadig involveret i GudenaaPartnerskabet om ”Sejladsoplevelser på Gudenåen – Vandvejen”, bl.a. ved etablering af skiltning i vandløbet og faciliteter ved Emborg Bro, Sønder Ege strand og Knudhule strand.
- opsat flere vandstandsloggere, og som noget nyt, iltmålere i relevante vandløb og har fået vigtig viden ud af det,

- i samarbejde med Skanderborg Forsyning opsat vandføringsloggere ved flere overløbsbygværker – loggere der registrerer udløbsmængder til vandløb og søer,
- igangsat proces med at undersøge muligheder for brug af IOT (Internet of Things) til målinger og registreringer, f.eks. til registrering af algekoncentrationer i badesøerne,
- fortsat arbejdet med implementeringen af spildevandsplanen og herunder bl.a. opsporing af fejlkoblinger,
- fortsat arbejdet med at sikre forbedret spildevandsrensning fra de allersidste ejendomme i det åbne land,
- fået vedtaget en ny standard for dimensionering og udformning af regnvandsbassiner for øget og tidssvarende funktionalitet,
- kørt en informationskampagne om at undgå spildevand i regnvandssystemet ("Hjælp fisken") – i både boligområde og industrikvarter,
- lavet bl.a. restaureringer og forbedret de fysiske forhold i Lille Tåning Bæk, Hylke Bæk, tilløb til Vroldbæk, en del af Møgeleng Bæk samt en del af Holstbækken.

Sorthalset lappedykker

Spidsplettet libel

Toppet lappedykker

Det vil vi gøre de kommende år

- prioritere vandplansprojekter og fysiske indsatser i vandløbene højt,
- udrede hvordan vådområder påvirker iltforholdene i vandløbene,
- C2C –implementering og formidling til bl.a. det politiske niveau,
- lave målrettet indsats mod at begrænse overløb af spildevand til vandmiljøet på baggrund af konkrete målinger i overløbsbygværkerne,
- prioritere områder til separatkloakering for at minimere antallet af overløb,
- prioritere oprensning af regnvandsbassiner, så deres funktion forbedres og vedligeholdes.

5. Skove for mennesker, natur og aktivitet

Vi fokuserer på, at de kommunale skove både skal benyttes og beskyttes - forvaltningen af skovene skal derfor især understøtte natur og oplevelsesværdierne i skovene og have mindre fokus på træproduktion.

Skovene rummer en oplagt mulighed for sundhedsfremme både gennem motions- og naturoplevelser. Biodiversiteten i de kommunale skove er høj og kan forbedres yderligere gennem målrettede tiltag. Skovene binder CO₂, når de vokser, og den CO₂ lagres for eftertiden, når træet fældes og benyttes til huse eller møbler. Og når der laves flis til forbrænding, erstatter det fossile brændstoffer.

Skovrejsning er en god mulighed for at lave nye rekreative områder, samtidig med at der bindes CO₂ og grundvandet beskyttes.

Vi vil i/for de kommunale skove:

- lave en skovforvaltningsplan, som indeholder en plan for sikring og udvikling af skovens biodiversitet,
- understøtte oplevelser for brugerne af skovene og lave en friluftszonering, hvor vi opdeler skovene i områder, hvor der er plads til aktivitet, områder med plads til natur og dyr, samt områder med plads til rekreation, fred, ro og fordybelse,
- forvalte skovene med fokus på variation, oplevelser og natur og i mindre grad med henblik på træproduktion,
- plante ny skov med henblik på grundvandsbeskyttelse, CO₂-binding og friluftsliv.

Vandløbsnær sumpskov

Lille flagspætte trives i skov med dødt ved

Dødt ved er vigtige levesteder

Det har vi gjort

- arbejdet med skovrejsning og etablering af ny natur som grundvandsbeskyttelse - sammen med blandt andet vandværkerne,
- kortlagt naturværdierne i de kommunale skove i 2019,
- drevet skovene ekstensivt med henblik på øget biodiversitet og oplevelsesværdi,
- etableret mange kilometer nye MTB- spor ved Ry, Gl. Rye og Skanderborg,
- opnormeret på sagsbehandlingen vedr. offentlighedens adgang til naturen.

Det vil vi gøre de kommende år

- udarbejde en skovforvaltningsplan,
- sikre og forbedre biodiversiteten i skovene,
- arbejde med friluftzoner i skovene for at sikre balance mellem brugergrupper, benyttelse og beskyttelse.

Natugle yngler i hulheder

Knægt med kantarel

Havørn placerer reden i store træer

6. Friluftsliv for alle

I Skanderborg Kommune har vi fokus på, at naturen skal benyttes såvel som beskyttes, og vi vil udvikle bæredygtige friluftsmuligheder og faciliteter, som understøtter et bredt forenings- og friluftsliv, som henvender sig til mange forskellige brugergrupper. Vi vil arbejde for visionen både i kommunen, men i høj grad også ved at indgå i Grønne Partnerskaber med borgere, foreninger, virksomheder og andre myndigheder, så vi i fællesskab kan løfte flere projekter.

Der skal være plads til støjende, pladskrævende og vilde aktiviteter - og der skal være plads til ro, fordybelse og intense naturoplevelser.

Vi mener, at natur og alsidige friluftsmuligheder er afgørende for bosætning, sundhed og livsglæde.

Vi vil

- sikre offentlig adgang til naturen, og beskytte eksisterende stier og markveje i det åbne land,
- kortlægge eksisterende stier og ruter, og tilhørende skiltning og information,
- arbejde for, at etablere et sammenhængende (natur)stinet i hele kommunen med gode faciliteter og adgangsforhold, samt koble stinettet sammen med tilsvarende stier i nabokommunerne,
- øge kendskabet til vores natur og landskab ved hvert år at arrangere vandre- og fortælleture rundt om i hele kommunen,
- understøtte etableringen af mountainbikeruter og løberuter med udgangspunkt i kommunens geografi, skove og natur,
- skabe og udvikle muligheder for at dyrke alle former for sejlads og rekreativ anvendelse af vandflader,
- sikre muligheder for lystfiskeri for alle på de kommunale fiskevande,
- gøre det muligt at drive jagt på de kommunale arealer,
- udlåne kommunale arealer til aktive borgere og foreninger, der laver aktiviteter med alment formål,
- understøtte, at der kan etableres arealer, der er egnede til skydebane og skydeaktiviteter, motorsport, model- og dronflyvning og andre støjende fritidsaktiviteter,
- samarbejde med borgere, foreninger, virksomheder og andre interesserede om at udvikle friluftsmuligheder, blandt andet gennem grønne partnerskaber og udlån af arealer til foreninger.

Kajakroer på Mossø

Ung lystfisker ved Knudsø

Oplevelse af sølandskab fra Himmelbjerget

Det har vi gjort

- lavet aftaler med lokale foreninger om jagt på en række kommunale arealer og fiskeri på en række kommunale fiskevande,
- etableret en ny portal/en ny ordning, der gør det lettere at udleje kanoer og kajakker på Gudenåen,
- udlånt kommunale naturarealer og offentlige pladser til aktive borgere, og har etableret en portal, så det er lettere for brugerne,
- gået i dialog med lokale jagtforeninger om at etablere nye skydefaciliteter,
- arbejdet på at opgradere "friluftsdatabaser" sammen med blandt andre "OplevGudenaa.dk" og "Udnaturen.dk,
- lavet puljebevilling på 5 mio. kr. over 2 år til landsbyerne, som blandt andet kan bruges på natur og friluftsliv.

Det vil vi gøre de kommende år

- deltage i partnerskab med Naturstyrelsen og nabokommunerne omkring etablering af "Gudenåstien – fra kilde til fjord",
- deltage i partnerskab med nabokommuner og borgerinteressenter omkring "sti omkring Mossø",
- arrangere en række vandre- og fortælleture rundt om i kommunen,
- arbejde med friluftszonering i skovene for at sikre balance mellem brugergrupper og benyttelse og beskyttelse.

7. Kulstof-lagring i naturen

Øget lagring af kulstof er ifølge FN's klimapanel (IPCC) et helt afgørende virkemiddel til at imødegå de værste klimaforandringer. Vi skal ikke bare udlede mindre CO₂, vi er også nødt til at optage den CO₂, som allerede er i atmosfæren. Det gør planterne.

Kulstoflagring i skove

Skove optager og lagrer i størrelsesordenen 10 tons CO₂ pr. hektar om året. Det svarer ca. til hver danskers CO₂-udledning fra aktiviteter i Danmark. Når træerne nedbrydes eller brændes af, udledes CO₂ igen. Så målet må være at øge mængden af den stående vedmasse med flere skovarealer og flere (ældre) høje træer. Fældet træ bør bevares, så kulstoffet holdes i træet, f.eks. som møbler og byggematerialer. Når træet samtidig erstatter andre byggematerialer som f.eks. beton, som kræver meget energi i produktionsfasen, ser CO₂-regnskabet endnu bedre ud.

Kulstoflagring i jorden

Jord i våde lavbundsarealer indeholder typisk meget organisk stof. Når disse jorde drænes og/eller pløjes, så ilt kommer til, omsættes det organiske stof, så det frigives som CO₂ til atmosfæren. Det anslås, at udledningen fra landbrugsjorde ved tab af kulstof fra jorden udgør omkring 5% af den samlede globale udledning af drivhusgasser (Consito 2019). Samtidig er disse lavbundsjorde lavtydende for landmanden. Derfor bør sådanne organiske jorde gives tilbage til naturen og ikke drænes og pløjes.

Vi vil

- arbejde for, at arealet af såvel offentlig som privat skov i kommunen øges,
- arbejde for ophør af dræning og pløjning af jorde med højt indhold af organisk stof.

Bøgeskov

Lavbundsjord med tørvemos

Træ kan binde CO₂

Det har vi gjort

- rejst skov i samarbejde med Naturstyrelsen i Anebjerg området.

Det vil vi gøre de kommende år

- rejse mere skov i samarbejde med Naturstyrelsen i Anebjerg området,
- rejse kommunal skov ved Fregerslevvej i Hørning.

8. Grundvand – alle har ret til rent drikkevand

Grundvand er en livsvigtig ressource. Rent grundvand er en forudsætning for rent drikkevand til os alle. Alle har ret til rent drikkevand i Skanderborg Kommune.

I Skanderborg Kommune går vi selv foran med et godt eksempel i forhold til grundvandet. Vi er omhyggelige og tænker grundvandsbeskyttelse, når vi planlægger og udvikler kommunen.

Erhvervsudvikling, landbrugsdrift og byudvikling kan godt foregå uden at være i konflikt med beskyttelse af grundvandet, hvis det sker med omtanke.

Dugdråber i edderkoppespind

Dreng drikker fra vandhane

Et koldt glas vand

Vi vil

- sikre god drikkevandskvalitet til alle borgere i Skanderborg Kommune,
- sikre, at forsyning af drikkevand i Skanderborg Kommune kan ske på grundlag af rent grundvand, og at der alle steder i kommunen er en tilstrækkelig ren grundvandsressource til at forsyne nuværende og fremtidige generationer,
- sikre, at drikkevandsforsyningen baseres på en indvindings- og forsyningsstruktur med en høj grad af forsyningsikkerhed,
- arbejde for, at forurening af drikkevandet forebygges i stedet for at rense eller fortynde forurening,
- arbejde for, at grundvandet beskyttes mod overudnyttelse, så der også er nok rent drikkevand til fremtiden,
- prioritere beskyttelse af grundvandet, hvor det giver mest mening, og hvor vi får mest beskyttelse for pengene,
- arbejde for, at de negative indvirkninger fra vandindvinding på vandløb og natur begrænses.
- sammentænke grundvandsbeskyttelse med byudvikling, skove, natur og friluftsliv,
- drive kommunens institutioner, grønne arealer, veje, stier, områder og pladser uden brug af sprøjtemidler.

Det har vi gjort

- vedtaget vandforsyningsplan for Skanderborg kommune med fokus på forsyningssikkerhed, rent vand til alle og samarbejde mellem vandværkerne,
- vedtaget rammeplan for grundvandsbeskyttelse i Skanderborg kommune,
- vedtaget de første 2 indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse i Skanderborg kommune – der mangler endnu 6 planer,
- vandværkerne i Skanderborg kommune har stiftet Foreningen Skanderborg Vandsamarbejde
- nye vandindvindingstilladelser er udarbejdet med fokus på blandt andet bæredygtig indvinding og minimal naturpåvirkning,
- siden 2016 udarbejdet grundvandsredegørelser ved ny byudvikling i områder med særlig drikkevandsinteresse. Formålet er at sikre en helhedsorienteret kommuneplanlægning, så nye byudviklingsområder placeres bedst muligt ud fra en samlet afvejning af interesser,
- haft forsat fokus på at drive kommunens arealer pesticidfrit, herunder indarbejdet det i forpagtningsaftaler.

Det vil vi gøre de kommende år

- igangsætte nye indsatsplaner,
- indgå dyrkningsaftaler med ophæng i Indsatsplan for Ry og Låsby-området,
- arbejde med boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og implementering af statens BNBO aftale,
- arbejde med at fremme skovrejsning og etablering af ny natur som grundvandsbeskyttelse – sammen med blandt andet vandværkerne.

9. Miljø med plads til mennesker, natur og erhverv

”Miljø” er alt det, der vedrører mennesker, virksomheder og aktiviteter i forhold til røg, støj og møg - jord, vand og luft.

Vi tager afsæt i de fælles internationale og nationale mål og den beskyttelseslovgivning, vi er forpligtet af.

I Skanderborg Kommune har vi fokus på, at der skal være plads til aktivitet og udvikling i balance med beskyttelse af mennesker, natur, skove, grundvand, vandløb og søer.

Vi vil skabe og udvikle områder, hvor man bor, områder hvor virksomheder kan vokse og udvikle sig, områder hvor man kan dyrke sine fritidsinteresser, områder med aktivitet og områder med fred og ro.

Vi vil

- skabe områder i kommunen, hvor der er fred og ro, samt områder og pladser, hvor der er plads til arrangementer, fest, musik og andre aktiviteter,
- planlægge og beskytte områder og arealer med plads til erhvervsaktiviteter og udvikling,
- gøre plads til aktiviteter i landsbyer og byer ved at skelne mellem kortvarige, enkeltstående aktiviteter samt længerevarende, tilbagevendende aktiviteter og indrette krav og tilladelser herefter,
- se aktiviteter og arrangementer som en forudsætning for levende og attraktive byer,
- se aktiviteter i landsbyerne som en katalysator for udvikling af landsbyerne,
- se planlægning som det vigtigste værktøj til at balancere ”benyttelse” og ”beskyttelse” og afveje modstridende interesser på en rimelig og fair måde,

*Genbrugsplads i
Skanderborg*

*Skanderborg
Rensningsanlæg ved Svanesø*

Erhvervsområde

Det har vi gjort

- skabt tættere samarbejde mellem planlæggere og sagsbehandlere på miljø, natur og grundvand. Dvs. tættere og mere helhedsorienteret planlægning, fx. Hørning Syd/Hørning ny skole/Erhvervsområder ved Skanderborg/Anebjerg m.fl.,
- foretaget en støjkortlægning af kommuneplanens rammeområder,
- Gennemført proces med ”Landbyernes udvikling” fulgt op med en puljebevilling på 5 mio. kr. over 2 år til landbyerne,
- udarbejdet forskrift for midlertidige aktiviteter, dvs. en administrationspraksis for, hvordan vi håndterer midlertidige/kortvarige aktiviteter,
- lavet en ny samarbejdsaftale med Skanderborg Festival,
- givet plads til aktiviteter og arrangementer – og kun reguleret når det er nødvendigt, eksempelvis ved klager. Vi modtager få klager og miljøregulerer derfor sjældent midlertidige kulturelle aktiviteter.

Det vil vi gøre de kommende år

- revidere støjkortlægning i kommuneplanen og arbejde for, at der i kommuneplanen udpeges stilleområder i naturen – og evt. i byer - til gavn for menneskers sundhed og biodiversiteten.